

ДИТЯЧІ ЗАГАДКИ ПРО ЇЖУ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ УКРАЇНЦЯ

Кіріченко Д.В., гр. ГРС-40

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Руденко С.М.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Загадки є в усіх народів світу, на якій стадії розвитку вони б не знаходилися, вони – частина мовної гри як однієї з форм існування мови в соціумі. Виявлення зв'язків текстів, орієнтованих на мовну гру, і фрагментів світу, що стоять за цими текстами, є актуальним для когнітивної лінгвістики. Механізм кодування об'єктів у дитячій загадці – переважно метафора. Завданням нашого дослідження стало створення класифікатора українських дитячих загадок про їжу за семантичною ознакою (таб.).

Таблиця – Семантика дитячих загадок про їжу

Приклади загадок зі значенням <i>натурфакти</i>	Приклади загадок зі значенням <i>артефакти</i>
Повна хата горобців, та нікуди вилетіти (Огірок). Є шапка, але немає голови; є ноги, але без черевика. (Гриб). Сидить пані в жупані, хто її роздягає, той сльози проливає (Цибуля). У воді росте, кохається, вкинь у воду - злякається. (Сіль). Срібна діжка золотого напою повна; хто поламає - вік не збудує. (Яйце). Під землею птиця кубло звела і яєць нанесла. (Картопля) Була дитиною – не знала пелюшок, а стала старою – вся в пелюшках (Капуста). Примостився на баштані в посмугованій піжамі. Вигріває круглі боки, що смачним налити соком. (Кавун).	Ріжуть мене ножакою, б'ють мене ломакою. За те мене отак гублять, що всі мене дуже люблять. (Хліб); Морква, біб і цибулина, бурячок і капуста, ще й картопля – шусть у горщик. Ну й смачний ми зварим... (Борщик); На полі народився, на заводі варився, на столі розчинився. (Цукор). Що за хліб такий святковий на рушник вмостився новий? (Коровай). Насушили ми шипшини, липи цвіт, суниць, малини. Розігріли самовар, пити будемо ... (Узвар) Довго з тіста їх ліпили, у окропі поварили. Потім дружно ласували, ще й сметанки додавали. (Вареники) [3].

Висновок: загадки – важлива частина мовної картини світу, успадкована нами від предків, – актуальна по цей день. Когнітивний механізм загадування в Україні – неодмінна умова не лише розумового розвитку дитини, а й випробовування кмітливості дорослих. І загадки про їжу – неоціненний скарб нашого народу – ще одне цьому підтвердження.